

پیتر مورال

مقدمه‌ای بر

جامعه‌شناسی و سلامت

ترجم

اعظم همودی

اکرم مهدیان

فاطمه سمنان

کارشناسان ارشد پرستاری

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی

ویراست اول

۱۴۰۳

انتشارات ترجمک

شماره کتابشناسی ملی	: ۹۷۱۲۸۶۴
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۷۸۵۵-۶۸-۵
عنوان و نام پدیدآور	: مقدمه‌ای بر جامعه‌شناسی و سلامت / پیتر مورال؛ مترجم اعظم محمودی، اکرم مهدیان، فاطمه سمنان.
مشخصات نشر	: همدان، ترجمک، ۱۴۰۳
مشخصات ظاهری	: ۲۴۸ صفحه
فروخت	: مجموعه کتاب‌های جامعه‌شناسی سلامت و بیماری
شناسه افزوده	: محمودی، اعظم، ۱۳۵۳
شناسه افزوده	: مهدیان، اکرم، ۱۳۶۳
شناسه افزوده	: سمنان، فاطمه، ۱۳۶۸
ردی‌بندی کنگره	: RA418
ردی‌بندی دیجیتال	: ۳۶۲/۱

شناسنامه کتاب

نام کتاب: مقدمه‌ای بر جامعه‌شناسی و برداشت

ترجمه: اعظم محمودی، اکرم مهدیان، فاطمه سمنان

ناشر: انتشارات ترجمک

صفحه آرایی: انتشارات ترجمک

طراحی جلد: محمدحسین گیوی

نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۲

قیمت: ۵۷۵۰۰ تومان

چاپ: گروه نشر الکترونیک ترجمک

شابک (پرینت): ۹۷۸-۶۲۲-۷۸۵۵-۶۸-۵

شابک (ایبوک): ۹۷۸-۶۹-۲-۷۸۵۵-۶۹۰۰

تلفن تماس: ۰۹۱۸۱۰۰۶۱۰۰

تارنمای اینترنتی: <https://tarjomac.ir>

ISBN : 978-622-7855-68-5

9 786227 855685

ISBN : 978-622-7855-69-2

9 786227 855692

نویسنده:

اعظم محمودی (Azam Mahmoodi)

پیتر مورال (Peter Morrall)

اکرم مهدیان (Akram Mahdian)

فاطمه سمنان (Fatemeh Semnan)

ناشر:

ناشر ترجمه:

ترجمک (Tarjomac)

روتلدج (Routledge)

شابک (ISBN):

شابک ترجمه فارسی:

شابک اورجینال

ISBN: 978-622-7855-68-5 (hbk)

ISBN: 978-0-415-41562-0 (hbk)

ISBN: 978-622-7855-69-2 (ebk)

ISBN: 978-0-203-88132-3 (ebk)

کلیه حقوق این اثر برای انتشارات ترجمک محفوظ است. این اثر شامل کلیه قوانین حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان و ناشران جمهوری اسلامی می باشند (مصوب دوازده آسفت ۱۳۶۵ یا بعد از آن)، و بهره برداری بدون مجوز از آن به هر شکلی ممنوع است.

انتشارات ترجمک: سال ۱۴۰۲

همدان، صندوق پستی ۱۱۷-۶۵۹۱۵

tarjomac@gmail.com

توجه:

مقدمه‌ای بر جامعه شناسی و سلامت

سری جامعه شناسی سلامت

کتاب حاضر حاصل زحمات خانم اعظم محمودی، اکرم مهدیان و فاطمه سیمان می‌باشد. فایل کتاب حاوی اطلاعات DRM (مدیریت حقوق دیجیتال) است. و در رای اولین بار فایل را باز می‌کنید، کد شناسایی کتاب به همراه آدرس IP سیستم شما ذخیره شده و زمانیکه آنلاین شوید، به سرور انتشارات ترجمه‌ک انتقال می‌یابد.

خواهشمند است به حقوق ناشر و انتشارات ترجمک احترام گذاشته و از توزیع بدون مجوز فایل کتاب اخ ناب نمایید. شما با خرید و دانلود این کتاب موافقت نموده اید که اطلاعات فایل DRM به سرور انتشارات ترجمک انتقال یابد و در صورت محرز شدن بعض حقوق صاحب اثر، کلیه خسارات حاصله در طی فرآیند حقوقی و مطابق قانون حاصل حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان و ناشران جمهوری اسلامی (مش) با وازده اسفند ۱۳۶۵ یا بعد از آن) از شما دریافت شود.

از اینکه با عرضه مقرن به صرفه کتاب‌های الکترونیک و شکوفایی انتشارات ترجمک همیاری می‌کنید، سپاسگزاریم.

انتشارات ترجمک
tarjomac.ir

نکته مهم

پزشکی علمی در حال تغییر و توسعه مداوم است. تحقیقات و تجربه بالینی بطور مداوم دانش ما را، بویژه دانش ما در مورد درمان مناسب و دارو درمانی، را گسترش می دهد. به همین دلیل هر جای این کتاب از توصیه یا رویه درمانی خاصی صحبت شده باشد، به مخاطبان اطمینان خاطر می دهیم که تمام تلاش خود را به عمل آورده ایم تا اطلاعات ارائه شده منطبق با دانش روز در زمان تهیه کتاب باشد.

با این وجود، این شامل به معنای یا بیانگر هیچ گونه ضمانت یا مسئولیتی از سوی ناشر یا مترجم در رابطه با دستورالعمل های ذکر شده در کتاب نمی شود. مسئولیت هر گونه استفاده از مطالب این کتاب به عهده مخاطبان است. زیرا توجه یا ناشر به هیچ وجه در این کتاب رویه یا درمان خاصی را توصیه نمی کند. در صورت نیاز به استفاده بالینی و عملی از مطالب این کتاب بر روی خود یا بیماران خود، بهتر است با پزشک معالج خود مشورت کنید.

این کتاب، از جمله تمام بخش های آن، دارای حقوق پاتوانی است. هر گونه استفاده، بهره برداری یا تجاری سازی خارج از محدودیت های تعیین شده توسعه قانون حق چاپ و بدون رضایت ناشر غیرقانونی و قابل پیکرد است.

هر گونه تجاری سازی و استفاده غیر مرتبط از محتوای این کتاب شامل قانون حقوق نویسنده و مطبوعات خواهد بود و پیگرد قانونی خواهد داشت. در صورت نیاز به استفاده از محتوای این کتاب به هر نحوی که منجر به سود مالی شود، با دفتر انتشارات در تماس باشید.

پیشگفتار

این متن شاداب و مقدماتی، بنیان‌های لازم برای درک جامعه‌شناختی مسائل بهداشتی را در اختیار پرستاران قرار می‌دهد که برای تفکر در مورد کار و نقش حرفه‌ای خود بعنوان پرستار، برای آنها کمک بزرگی خواهد بود. در این کتاب نظریه‌ها و بحث‌های کلیدی جامعه‌شناختی را با طنز و خیال پردازی توضیح می‌دهد، به گویای، که هر دانشجویی را که با متن درگیر می‌شود، تشویق می‌کند تا رویکردی کنجدکاوانه و تأملی داشته باشد. کتاب طوری سازماندهی شده است که دانشجو از دیدگاه های اصلی جامعه‌شناسی و از طریق مذکور، کلیدی زیربنای پرستاری به رویکردهای جامعه‌شناختی به موضوعاتی که دائماً در تجربه پرستاری، تراویح شود، حرکت می‌دهد. فصول کتاب بطور جداگانه عبارتند از:

- ❖ خیال پردازی
- ❖ سلامتی
- ❖ علم
- ❖ قدرت
- ❖ حرفه‌ها
- ❖ پژوهشکی سازی
- ❖ نابرابری
- ❖ ارتباط جنسی
- ❖ جنون
- ❖ مرگ

در پایان هر فصل خلاصه مطالب و پیشنهاداتی برای مطالعه بیشتر وجود دارد.

دانشجویان کتاب را متنی بسیار خواندنی خواهند یافت که زمینه‌ای را که باید بدانند، به شیوه‌ای قابل تأمل پوشش داده شده است. این کتاب برای استادی نیز مفید است و می‌توانند از

آن برای ایجاد بحث در آموزش و سمینارها، به عنوان نوعی ارزیابی تکوینی و در تهیه تکالیف جمع بندی استفاده کنند.

پیتر مورال، مدرس ارشد بهداشت و جامعه شناسی در دانشگاه لیدز است. انتشارات راتلچ (Routledge) برای پرستاران چهار حوزه کلیدی پرستاری را پوشش می دهد:

- ❖ مطالعات نظری محوری
- ❖ مراقبت روانی و جسمی
- ❖ آموزش پرستاری
- ❖ مسیرهای جدید در پرستاری و مراقبت های بهداشتی

کتاب های این مجموعه که توسط درمانگران و اساتید با تجربه نوشته شده اند، رویکردی انتقادی به مفاهیم پرستاری را تشریق کرده و نشان می دهند که چگونه یافته های تحقیق با حرفة پرستاری در ارتباط است.

سردیبران مجموعه رابت نیول (Robert Newell) از دانشگاه لیدز و دیوید تامپسون (David Thompson) از دانشگاه یورک هستند.

سایر کتاب های این مجموعه عبارتند از:

- نظریه ها و مدل های پرستاری – Michael McKenna -
- دیدگاه پرستاری در مورد کیفیت زندگی – Peter Draper -
- آموزش بیماران و مددجویان – Vivien Coates -
- مراقبت از افراد دچار درد – Bryn D. Davis -
- مراقبت از تصویر بدن و تغییر شکل – Robert Newell -
- طراحی و تحلیل مطالعات تحقیقاتی پرستاری بالینی – Colin R. Martin and David R. Thompson

فهرست مندرجات در یک نگاه

صفحه	عنوان
۹	مقدمه
۲۳	فصل ۱- جامعه شناسی
۴۹	فصل ۲- بهداشت و سلامت
۷۸	فصل ۳- علم
۱۰۰	فصل ۴- قدرت
۱۲۳	فصل ۵- پزشکی سازی
۱۴۳	فصل ۶- جنون
۱۶۱	فصل ۷- فلاکت
۱۸۳	فصل ۸- رابطه جنسی
۲۰۷	فصل ۹- مرگ
۲۲۰	نتیجه گیری
۲۴۸	واژه نامه

فهرست مندرجات کتاب

عنوان	صفحه
مقدمه	۹
آشته بازار	۹
اخلاقیات	۱۱
موضوع	۱۳
اصول	۱۷
قالب بندی	۱۸
فصل ۱ - جامعه شناسی	۲۳
خیال پردازی	۲۳
ساختارگرایی	۲۸
تعامل گرایی	۳۵
سازه گرایی	۳۹
واقع گرایی	۴۳
خلاصه فصل	۴۶
اقدام اخلاقی	۴۸
فصل ۲ - بهداشت و سلامت	۴۹
بیماری ذهنی	۵۱
ناخوشی ذهنی	۵۷
ناخوشی اجتماعی	۶۲
خلاصه فصل	۷۵
اقدام اخلاقی	۷۷

۷۸.....	فصل ۳- علم
علم گرایی.....	۷۹
طب.....	۸۷
روغن مار.....	۹۳
خلاصه فصل.....	۹۸
اقدام اخلاقی.....	۹۹
۱۰۰.....	فصل ۴- قدرت
قدرت اجتماعی	۱۰۱
کنترل اجتماعی.....	۱۱۰
قدرت حرفه ای	۱۱۶
خلاصه فصل	۱۲۱
اقدام اخلاقی.....	۱۲۲
۱۲۳.....	فصل ۵- پزشکی سازی
پاتروزن.....	۱۳۰
سلامت گرایی (تزر ترمیم)	۱۳۴
روان-سلامتی گرایی (تزر روانی-يهودی).....	۱۳۶
خلاصه فصل	۱۴۱
اقدام اخلاقی.....	۱۴۲
۱۴۳.....	فصل ۶- جنون
مردم مجنون	۱۴۴
طب مجنون	۱۴۸
جامعه مجنون	۱۵۴
خلاصه فصل	۱۶۰
اقدام اخلاقی.....	۱۶۰
۱۶۱.....	فصل ۷- فلاکت
راهبه‌ها، رکنوم‌ها و زاغه‌ها.....	۱۶۵
پول، دارو، و روان درمانی	۱۷۱
بوتان، ایسلند، و جامعه سایبری	۱۷۴

۱۷۹	خلاصه فصل
۱۸۲	اقدام اخلاقی
۱۸۳	فصل ۸- رابطه جنسی
۱۸۵	رابطه جنسی بیولوژیک
۱۹۰	ارتباط جنسی اجتماعی
۱۹۹	کارگران جنسی (روسی)
۲۰۵	خلاصه فصل
۲۰۶	اقدام اخلاقی
۲۰۷	فصل ۹- مرگ
۲۰۹	مرگ مجازی
۲۱۵	مرگ اجتماعی
۲۲۸	خلاصه فصل
۲۲۹	اقدام اخلاقی
۲۳۰	نتیجه گیری
۲۳۱	اقدام اخلاقی
۲۳۲	قلم قدرت
۲۴۸	واژه نامه

آغاز

۱۰۵۵

من عصبانی هستم، بطور جهتم عصبانی هستم. بخاطر چی عصبانی هستم؟ در اینجا یک نکته وجود دارد:

بیش از ۱ میلیارد نفر دارای اضافه وزن در سراسر جهان وجود دارد که حداقل ۲۰۰ میلیون نفر از آنها چاق هستند. اتفاق و اضافه وزن خطر عده ای برای بیماری های مزمن از جمله دیابت نوع ۲، بیماری ماتیزی و قلبی، فشار خون بالا و سکته مغزی و انواع خاصی از سرطان به همراه دارد. دلایل اصلی آن می تواند افزایش مصرف غذایی پر انرژی و سرشار از چربی های اشباع شده و قند و کامش فعلی باشد بدنش است.

(سازمان بهداشت جهانی، ۲۰۰۸)

بطور متوسط روزانه بیش از ۳۶۰۰۰ کودک زیر سن ۵ سال در سراسر جهان می میرند که اکثریت آنها بخاطر علل قابل پیشگیری است.

(بنیاد کودکان «ایران ملل متحد»، ۲۰۰۸، ص۱)

آشفته بازار

دوست خوب و آنتاگونیست معنوی من (یک کشیش خاص بنام آلن براون)، مردی که من به خاطر تلاش های سرسختانه اش در طول سالیان متعدد برای تبدیل من به ایماش (یا هر ایمان دیگری) تحسین می کنم، وقتی سعی می کند عصبانیت من را آرام کند، بیان شنگفت انگیزی دارد (البته برای خیلی چیزها): «خب، پیتر، دنیا دنیای آشفته ای است. در واقع، جهان در آشفتگی است. همیشه در آشفتگی بوده است، اما انسان ها توانسته اند از منجلاب های خود ساخته خویش به نوعی بیرون بیایند. عده ای سعی کرده اند به آن سر و سامان بدهند (رومی ها، صلیبی ها، مغول ها، اسلام گرها، نازی ها، نو محافظه کارها)، اما عموماً با تلاش ها یا سکوت هایشان این آشفته بازار را بیش از آنچه در ابتدا وجود داشت، آشفته کرده اند. هر چند جوامع انسانی و محیط فیزیکی سازگار شده و تداوم یافته

^۱ Reverend Alan Brown

است. اما سرگردانی در آشفتگی کنونی ممکن است غیرممکن باشد. ممکن است محکوم به فنا باشیم و ممکن است زمان وحشت فرا رسیده باشد».

تابرابری‌های اجتماعی و بهداشتی در حال بدتر شدن است. در حالی که اکثریت مردم جهان با فقر و بیماری دست و پنجه نرم می‌کنند و در سنین پایین می‌میرند، اقلیتی ثروتمندتر می‌شوند، کمتر بیمار می‌شوند، بسیار طولانی تر زندگی می‌کنند، اما به طور متناقضی خیلی هم خوشبخت نیستند. علاوه بر این، جهان طبیعی که سلامت انسان به آن بسیار وابسته است، به سمت فروپاشی فاجعه‌آمیز و در فرآیند ایجاد فقر و بیماری بیشتر، و خود تمدن در معرض تهدید قرار گرفته است (براون، ۲۰۰۸؛ صندوق جهانی حیات وحش^۱، ۲۰۰۸). البته مرگ اکولوژیکی قریب الوقوع زمین، مشکل نهایی بهداشت و سلامتی برای بشریت است.

همه ما از این آشفتگی خبر داریم. به طور مداوم از صفحه تلویزیون ما پخش می‌شود و مرتباً در روزنامه‌های ما در مردان نوشته می‌شود. این طرح فیلم‌های مستند موفق است و متون و پیشینه فراوانی در خیابان‌های درخت و کتاب‌فروشی‌های اینترنتی ما از هر جنبه‌ای وجود دارد. علاوه بر این، اکثریت مردم جهان کاملاً آهاد است. که دنیا آشفته است، زیرا آنها در آشفتگی زندگی می‌کنند. از نظر آنها، مقابله با بحران‌های غذایی، منجوبی آب سالم و تسليم نشدن در برابر بیماری، زندگی آنهاست.

بنابراین، با توجه به نگاه پرتوکوسکوپی رسان‌ها با چنین تصاویر دقیق، تشخیص جامع و پیش‌آگهی نهایی که در مورد وضعیت موجود ارائه می‌کنند، راکتس رایج آنسته از ما که (هنوز) مجبور به حضور در جامعه جهانی نیستیم، چیست؟: بی علاقه‌ی، سیخورده‌ی، و انحرافی! جامعه شناسان استن کوهن و لوریک تیلور^۲ (۱۹۹۲) اشاره می‌کنند که آنها که در جوامع غربی شده هستند، بیشتر عمر خود را صرف «تلاش‌های فرار» می‌کنند تا نه تنها از واقعیت‌های زندگی دیگران، بلکه از بی معنا بودن و وحشت‌ناک بودن وجود خود نیز اجتناب کنند. ما هوشیاری و وجود خود را در مورد این آشفتگی خاموش می‌کنیم و با ریزه کاری‌های روزمره خود سرگرم می‌شویم و با یک سریال تلویزیونی، تعطیلات آفتایی، چرخیدن در مغازه‌ها، یا قهوه‌های کف آلود و غذاهای پرچرب روحان را آرام می‌کنیم و ذہنم را بی حس می‌کنیم. ما انسانیت، عواطف و عقل انسانی خود را دفن می‌کنیم تا زمانی که مرگ غیرقابل پیشگیری برسد، در حالی که دیگران عزیزان خود را که در سنین پایین و بخارتر مرگ‌های قابل پیشگیری مرده‌اند، دفن می‌کنند.

^۱ World Wildlife Fund

^۲ Stan Cohen and Laurie Taylor

این کتاب مقدمه‌ای است بر تفکر جامعه شناختی درباره مؤلفه اصلی واقعیت آشفته انسان (سلامت). هرچند از این دست کتاب‌ها زیاد است، در واقع، این یکی دنباله‌ای از نقد جامعه‌شناختی من از پرستاری است (مورال، ۲۰۰۱). خوانندگان هدف در درجه اول هر کسی است که در این زمینه کار می‌کند یا در حال مطالعه است، اما خوانندگان هدف فرعی کسانی هستند که قبلًا دانش (شاید قابل توجهی) در مورد جامعه‌شناسی بهداشت دارند.

قصد من اطلاع رسانی است اما بطور غیرقابل مصالحه و بدون عذرخواهی، تحریک کننده نیز هست. این تحریک به سمت کسانی است که هدف انتقاد جامعه‌شناسان (به ویژه پزشکان و پرستاران) و کسانی که نقد را ارائه کرده اند (یعنی تشکیلات جامعه‌شناختی) می‌باشد- بلایی بر سر هر دو خانه (یا حداقل برخی از اتفاق‌های درون آنها).

اخلاقیات

بحث اینجا برای ارائه ایده‌های کلی‌یی در مورد سلامت در زمینه جامعه‌جهانی به گروه‌های شغلی اصلی شاغل در سلامت، از جمله مدیرار، بهداشتکاران و سیاستمداران است (و همچنین کسانی که این موضوع را مطالعه می‌کنند: برای نمونه، جامعه‌شناسان، انسان‌شناسان و چهارفیدانان انسانی). پیام کوبنده این است: سلامتی یک موضوع از اخلاقیات^۱ است. به این معنا که درمانگران پزشکی و بهداشت (همراه با دانشمندان علوم اجتماعی) نه تنها مسئولیت‌های شغلی، بلکه مسئولیت اخلاقی در قبال سلامتی، نیز دارند.

علاوه‌هایی که جامعه‌جهانی شده این مسئولیت فراتر از سلامت می‌نمایی به سلامت‌جهانی بسط می‌یابد. از لحاظ اخلاقی غیرقابل توجیه است که به واسطه شغل خود محدود شوید، فقط به کسانی که از افراط و تفریط فرهنگ مصرفی رنج می‌برند، افرادی که از نظر ظاهری به چالش کشیده شده اند، یا غمگینان خود-محور هستند، توجه داشته باشید؛ در حالی که کودکان و بزرگسالان در جامعه جهانی شده در حال فساد و مرگ غیرضروری هستند. چنین لغو مسئولیت اخلاقی شبیه به این است که پزشکان و پرستاران دو سوم بیماران خود را در بخش بیمارستان رها کنند تا از درد طاقت فرسا به خود بپیچند یا به آرامی از گرسنگی بمیرند، در حالی که آنها با دقت از یک سوم دیگر مراقبت می‌کنند (که اتفاقاً بیماران خصوصی هستند). اما فقط تعداد محدودی بیماران بستری در بخش‌ها نیستند که به طور جدی مورد بی‌توجهی قرار می‌گیرند، بلکه یک میلیارد نفر در جهان هستند (کولین، ۲۰۰۷).

^۱ Morality

«تصویر وسیع‌تر» نه تنها باید توسط درمانگران و متخصصان بهداشت درک شود (که برای دهه‌ها توسط جامعه‌شناسان به آنها پیشنهاد شده است)، بلکه نقش آنها در درمان این دنیای آشفته باید به بخشی از تعهدات شغلی آنها تبدیل شود (نقاضای جدیدی از این جامعه‌شناس).

نقش پویای جامعه‌شناسی در درک سلامت انسان به خوبی ثابت شده است. اینکه جامعه باعث سلامتی و بیماری می‌شود، قابل انکار نیست. ویلیام کاکرهام^۱، استاد جامعه‌شناسی در دانشگاه آلاما در بیرونگام، چنین می‌گوید:

واضحت است که بیشتر بیماری‌ها دلالت‌های اجتماعی دارند. یعنی زمینه اجتماعی می‌تواند خطر مواجهه، استعداد میزبان و دوره و پیامد بیماری را شکل دهد – صرف نظر از اینکه بیماری عقونی، بتیکی، متابولیک، بدخیم یا دژنراتیو باشد.

(کاکرهام، ۲۰۰۷، ص ۲)

عموم مردم می‌دانند که «رامل اجتماعی می‌توانند آنها را کم و بیش سالم کنند. جامعه‌شناسی در آموزش پایه به پزشکان و نقد صندوق بدهد. آن بهداشت آموزش داده می‌شود و مقاهم جامعه‌شناسی را در پیشینه و متون دانشگاهی خود ... نمایانند. سیاستمداران شاغل در دپارتمان‌های بهداشت، تحقیقات و سیاست‌هایی را بر می‌انگیرند که شامل ابزارهای تحقیق جامعه‌شناسی و توصیه‌های آگاهانه جامعه‌شناسی است. بوروکرات‌هایی که به سیستم‌های بهداشتی دولتی و خصوصی حمله کرده‌اند، حتی ممکن است در دوره‌های MBA با ایده‌های ناچال مارکس آشنا شده باشند.

هرچند، گرچه عوامل اجتماعی محقق می‌شوند، واقعیت به ۱ مان نسبت تغییر نمی‌کند. جامعه‌شناسی اسرار سلامت و بیماری را آشکار می‌کند، علل اجتماعی بهاری و مرگ را نمایان می‌کند، عوامل قدرت و معضلات اخلاقی را در تولید مراقبت‌های بهداشتی آشکار می‌کند، و به طور مستقیم یا غیرمستقیم به ایجاد یک درمانگر فهیم کمک می‌کند که پس از آن قادر به گرفتن تصمیمات متمرکز با توانمندی و شایسته تر باشند.

هرچند جهان همچنان آشفته و به هم ریخته باقی می‌ماند.

من نمی‌خواهم در مورد اهمیت جامعه‌شناسی زیاده گویی کنم. همیاری جامعه‌شناسی نباید به قیمت مهارت‌های عملی و دانش مستقیم فیزیولوژی و پاتولوژی انسانی مورد نیاز درمانگران پزشکی و بهداشت باشد. مطمئناً نباید به بهای پاکیزگی، مهربانی و صلاحیت بالینی تمام شود. علاوه بر این،

در دوران تحول علم و فناوری انقلابی («سخت») هستیم. با شروع از نیمه آخر قرن بیستم، اکتشافات بی‌سابقه و تغییر شکل دانش بشری درباره جهان فیزیکی اتفاق افتاد. در زمینه‌های فیزیک، شیمی، ریاضیات، محاسبات، فارماکولوژی، ژنتیک و پزشکی، انباشت و دگرگونی دانش چیزی کمتر از یک شگفتی غیرقابل باور نبوده است.

بعلاوه، بسیاری از جامعه شناسان نیز بی‌علقگی آنها با فقدان کنشگری واقعی ناشی از نظم و انسپیاس و از دست دادن روشنگری را دیگال آشکار می‌شود (فوریدی^۱، ۲۰۰۴). سرخوردگی آنها قابل درک است زیرا دانشگاه‌ها به خطوط مونتاژ آموزش انبوه تبدیل شده‌اند که «برآیندهای» احتمانه و «مهارت‌های» رقت انگیز را بصورت مسری منتقل و در نتیجه «تفکر را می‌کشند» (اب‌ائز^۲، ۲۰۰۵). گریز آنها در کشاکش موضع گیری اجتماعی-چرند ذهنی- خودارضایی اپست مدرنیستی توسط «فریبکاری روشنگرانه» مثال زدنی است (سوکال و بریکمونت^۳، ۲۰۰۲). هدایت انرژی جنسی به سمت نحریک خودکار دستگاه تناسلی امری طبیعی و سالم است. هدایت انرژی آکادمیک آنها به سمت بیهوئی و چگرایانه ساختارشکنی مصمم (حدس این که هیچ چیز برای کسی واقعی نیست) و لجن مفرزی نسبت گرایانه فرهنگی (حدس این که هر چیزی می‌تواند برای هر کسی واقعی باشد)، در زمانه‌ای که رنج و زب بشری در چنین مقیاسی در خطر است، بی‌نتیجه واقعاً خطرناک است. آمیختن عمدی استعاره‌ها؛ جامعه شناسی در «دوره پسامدرن» «مهره سرش گم شده است».

موضوع

مواضعی که هر کسی در مورد هر موضوعی اتخاذ می‌کند، نتیجه تعامل بین ملاحظات شخصی و تجویز شده است. موضع من در مورد جامعه شناسی و سلامت با درهم تنیدگی بازتابی از یادگیری از زندگی (برخوردها، رویدادها و فرهنگ‌ها) و یادگیری در مورد زندگی (مطالعه رسمی) شکل گرفته است. بنابراین، برای درک این موضع، هر دو نیاز به بررسی جزئیات دارند. این یک موضوع خودپسندی نیست، بلکه یک افشاری اساسی از پیشینه شخصی و پیش زمینه آکادمیک من است تا به خواننده این امکان را بدهد که قضاوت کند که من در اتخاذ موضوعی که در مورد جامعه شناسی و سلامت دارم، چقدر موجه هستم. من در یک منطقه فقیر نشین خشن و فقیر در شمال انگلستان بزرگ

¹ Furedi

² Evans

³ Sokal and Bricmont

شدم، که اگرچه در اواسط قرن بیستم بود، اما شبیه گزارش مبهم فردریک انگلس^۱ (۱۸۴۵) از شرایط زندگی طبقه کارگر در بیش از یکصد سال قبل بود. از آن زمان من به طور مستقیم شاهد مردن و مرگ افراد جوان و پیر در اثر سلطان‌های وحشیانه و ناپاک، و از بیماری‌های قلبی سریع و بی‌رحمانه طولانی بوده‌ام. من با تعداد زیادی از افراد سنین مختلف مبتلا به اختلالات عصبی دژنراتیو که مدت‌ها قبل از مرگ منجر به گرفتار شدن و شکنجه ذهن‌های آگاه توسط بدن‌های نافرمان و متلاشی می‌شد و کسانی که (شاید خوشبختانه) تسلیم عکس این تقسیم ذهن و بدن شده بودند، به خوبی آشنا شده‌ام.

من که در «مستعمرات» به دلیل «کمتر معمول» زندانی شده‌ام، با افرادی مواجه شده‌ام که دارای ناتوانی‌های ذهنی و جسمی جانسوز بودند، نوجوانانی با صرع استخوان‌شکن و مخدوش‌کننده چهره، و کودکانی با چنان رفتارهای خودآزاردهنده‌ای که یا مجبور بودند آنها را با دارو در حالت انفعال قرار دهند و یا در جلیه‌های بزرگ پیچیده و در سلول‌های پد گذاری شده قرار می‌دهند. این مخازن نواقص انسانی شامل علمای نجف نیز بود. این افراد نمی‌توانستند ابتدایی ترین کارها مانند غذا خودن یا لباس پوشیدن را انجام دهند، اما همان‌جا، که یک مهارت پیچیده مانند نواختن پیانو با گوش یا به خاطر سپردن هزاران شماره پلاک خود را به همراه نام مالکان مربوطه را داشته باشند.

از طریق ارتباط طولانی مدت با جنون و اخیراً، قتل، کار در یا برای پناهگاه‌ها، زندان‌ها، و موسسات ویژه برای مجنونان جنایی؛ من اطلاعات زیادی در مورد کرامت انسانی و شرارت انسانی کسب کردم. شخصیت‌های جالب و آزارنده‌ای در این مسیر راجد داشت: یک فرد نکرووفیل (طالب مقاریت با جسد [که واقعاً کار رویاهایش را داشت و در یک مرد خوشانه کار می‌کرد]), دو عیسی مسیح (که درگیر یک مشاجره طولانی مدت غیرمسیحی بر سر اینکه کدام یک از آنها مسیح واقعی است تا زمانی که با داروهای ضد روان پریشی آرام می‌شدند)، و دامنه وسیعی از افرادی که به عنوان «روان‌پریش» تشخیص داده شده بودند (بعضی از آنها مشتاق توجه بودند در حالی که برخی دیگر هوس قتل و کشتن داشتند).

مدت‌ها قبل از اینکه گردشگری جمعی ارزان رایج شود، من به سراسر جهان سفر کردم. در طول سفر، من با کالیدوسکوپی از مردم و فرهنگ‌ها آشنا شدم. من از بدن‌های نحیف و در حال فروپاشی فقرا در خیابان‌های شلوغ جهان سوم وحشت زده شده‌ام و از وضعیت اسفبار بچه‌های مگس پوشیده با شکم گلداری و تشخیص نفح شکم و رفتارهای بی اختیار تازه کارها خشمگین شده‌ام، و از پیامد عاطفی اجبار

به ثروت اندوزی و نمایش دارایی ثروتمندان در شگفت مانده ام، من در پشت درگاهها، داخل خندقها و بیابانها و همچنین در هتل‌های لوکس خواهیده‌ام، با موتورسیکلت از میان شورش‌ها عبور کرده‌ام و در ریوده شدن یک پلیس توسط تعدادی هیبی در اتوبوس در جریان انقلاب شرکت کرده‌ام.

تحصیلات من در جامعه‌شناسی در سال ۱۹۸۰ آغاز شد و همچنان برای من جذاب است، همانطور که سفرهای من به جرم شناسی و روانشناسی و تلاش‌های آزمایشی در علوم طبیعی برایم جذاب است. در ابتدا فریفته (با کمال میل) فرزانگان جامعه‌شناسی شدم، سپس، مشابه نامیدی عاطفی ناشی از کشف این که یک معشوق آرمانی، جعلی و خیانتکار است، از خودنمایی و ساده لوحی رقت انگیز کسانی که ادعایی کردند علمای جامعه هستند بسیار اندوهگین شدم. اکنون برای کسانی که نقششان مسئولیت مستقیم روز به روایا تحقیق در مورد رنج دیگران است، بسیار بیشتر از کسانی که بی پروا آن نقش‌ها و رنج‌ها را خربی می‌کنند و برای خودشان مسئولیتی بیش از اتمام تراکت غیرقابل درک بعدی خود برای تحويل در یک مینار بدون حضار یا ارسال به یک مجله بدون خوانتده در نظر نمی‌گیرند، خیلی بیشتر احترام قائل هستند.

آنچه من به عنوان نقطه قوت حیاتی جامعه‌شناسی می‌دانم، شک و تردید آن است. جامعه‌شناسی از طریق شک گرایی، بینش و جهت‌گیری‌های عمیعی، برای ارائه در رشتہ بهداشت و سلامت انسان دارد. جامعه‌شناسی بایستی در مورد ساخت‌های خود نیز که و تردید داشته باشد، برای مثال، ایده‌های من به بلوغ و اصلاح ادامه می‌دهند و من از محدودیت‌های ساختی و پارامترهای ادراکی خود آگاه هستم. من با اشتباه بودن غریبه نیستم.

هرچند شک و تردید بدینه نیست. امتناع از قبول هر چیز براساس «ازش اسمی» آن معادل توصیه به «ازش ندادن به هیچ چیز» نیست. به چالش کشیدن برساخت‌های رشتہ بهداشت و سلامت باید به توسعه منجر شود نه تخریب. تخریب گری توسط خودارضاء کنده‌های ذهنی جامعه‌شناسی به همان اندازه غیراخلاقی است که پزشکی و پرستاری (یا هر شغلی که با سلامت انسان سروکار دارد) «اجتماعی زدایی شده» هست.

علاوه بر این، کوتاه فکری متفکران این مشاغل با نهضت معاصر «عملکرد مبتنی بر شواهد» تشدید شده که براساس علم خاص و بحث‌برانگیزی (تجربه‌گرایی) است. بشارت تجربی، چه توسط دانشمندان علوم اجتماعی و چه دانشمندان علوم طبیعی موعظه شود، تظاهر آمیز و ساده لوحانه است و همانند خودارضایی ذهنی بشدت خطرناک است. اهمیت ملتهبی که به داده‌های تجربی («ایمپریالیتی») داده می‌شود، خواه از تحقیقات کمی یا کیفی گرفته شده باشد، زمینه‌های اجتماعی که همیشه به درجاتی

بر عملکرد انسان، از جمله سلامت انسان تاثیر دارد، را نادیده گرفته یا کم اهمیت می‌شمرد».^۱ سبک‌های بدیل تشریع از قبیل شهود، الهام، استدلال، هنر یا عرف نادیده گرفته می‌شوند، مورد تمسخر قرار می‌گیرند، یا اگر بیش از حد تهدید باشند، مستعمره می‌شوند. تصور بر این است که راههای ناشناخته درک دنیای اجتماعی و طبیعی (معرفت شناسی غیر از تجربه گرایی)، هنوز شناسایی نشده یا نادیده گرفته شده است.

سیسیل هلمن^۱، پژوهش عمومی، روانپژوهک، انسان‌شناس اجتماعی و ناشر متن تحسین شده «فرهنگ، سلامت و بیماری» معتقد است که پژوهشی یک هنر و هم علم است و همان اندازه در مورد عدم قطعیت است، به همان اندازه که یقین است. این برخلاف چیزی است که در دوره اولیه آموزش پژوهشی به او آموزش، داده شد:

در دانشکد، پنسکی، در کتابهای درسی و سخنرانی‌های، بیماری‌ها به گونه‌ای برای ما توصیف می‌شد که بتویو «چیزهایی» انتزاعی هستند، به نحوی مستقل از افرادی که از آنها رنج می‌برند، و همچیزی م تغیر از پیشینه مذهبی یا اجتماعی، یا شرایط خاص و منحصر به فرد زندگی شخصی خود، نند استرس، ناراحتی، فقر، تبعیض، یا مسکن بد، مهمتر از همه، این رویکرد معانی که مردم به تابوس خود می‌دهند را نادیده می‌گیرد ... تمام داستان‌هایی که آنها می‌گویند را نیز کنار می‌گذارند ... می‌توانند اینها بی‌پایانی از داستان‌ها، چه شاعرانه و چه پیش‌پالقتاده، که بسیاری از آنها در داستان‌ای یک پنهان شده‌اند، یا در پشت نقاب علامه یا بیماری پنهان شده‌اند.

(هلمن، ۲۰۰۶، ص ۷-۸؛ تأکید در اصل)

هلمن که اخیراً پس از نزدیک به سه دهه از کار خانواده پژوهش^۲ شده است، نگران است که پیشرفت‌های پژوهشی در درک عوامل اجتماعی، روندهای جهانی، تغییرات فرهنگی و روایت‌های شخصی به دلیل الزامات «دکتری تکنولوژیک» جایجا شده است. از نظر هلمن انتکای بیش از حد به علم کوتاه بینانه است. اما این یک کم بیانی مشکل است. نایبینایان (جامعه‌شناسان پست مدرن) نایبینایان (مباشران تجربی) را هدایت می‌کنند، مانند دو کشته کیر سومو بدون بیانی به یکدیگر چسبیده اند که هر دو نالمیدانه بدنبال پیروزی هستند، اما نمی‌توانند دیگری را رها کنند، زیرا ممکن است پس از آن هر کدام زمین بخورند و در نتیجه مسابقه را بیازند. چیزی که هیچکدام نمی‌توانند ببینند کورکورانه آشکار است: بازی بی‌اهمیت شده است زیرا مخاطبان (صرف کنندگان سلامت و مبتلایان به بیماری) به این باور رسیده اند که بازی ثابت یا نامریبوط است.

بنابراین، تجارب زندگی من (تا کنون)، که بطور تجسمی با تخیل جامعه شناسی ادغام شده است، مرا شکاک، اما بیش از هر چیز واقع گرا ساخته است. یک رئالیست لعنتی عصبانی!

واقع گرایی من با رجوع به سلامتی معادل رئالیسم پروفسور جوک یانگ^۱ در جرم شناسی است. چیزی که یانگ در اوایل دهه ۱۹۸۰ به من و همکارم در مقطع کارشناسی جامعه شناسی گفت این بود که وقتی صحبت از جرم و جنایت به میان می آید، باید با «غیرممکن گرایی» مقابله کرد. این غیراخلاقی است کهمنتظر تغییرات اجتماعی بزرگی باشیم که ممکن است بزهکاری را ریشه کن کند، در حالی که اکنون قربانیان جنایت بسیاری وجود دارد. من اکنون این موضوع را مطرح می کنم که غیرممکن بودن در سلامت قابل حل است.

خودارضایی ذهنی باید باع حود را به آمیزش فکری شدید و کاربردی بدهد، بشارت تجربی باید با حساسیت فرهنگی و انعطاف مرفتی تسکین یابد، و بومی گرایی غیراخلاقی اجتماعی باید به جهانی گرایی اخلاقی اجتماعی بالغ شود... «ازمان اقدام رسیده است!

اصول

اجازه دهید برخی از اصول واقعی رئالیستی^۲ را که در این کتاب به کار می برم بیان کنم:

۱. دانستن آنچه واقعی است مشکل ساز است، اما، ای برخی از جنبه‌های واقعیت، دانش «کاربردی» داریم (مانند سرطان، ایدز، درد و مرگ). چیز واقع گرایی قابل اقدام به اندازه کافی واقعی است که ناتوانی با عمل جایگزین شود (مثلًا برخی ما هش رنج انسان).
۲. «صرفکنندگان»، «مشتریان» و «کاربران» واقعاً «بیمار» هستند و ما باید از هدر دادن انرژی برای ابداع تعبیرهای درست سیاسی خودداری کنیم (بیشتر بیماران می پذیرند که چنین هستند، و مشکلی با این توصیف ندارند). خدمات، خدمت‌ها و مشکلات «بهداشتی» چیزی از این قبیل نیستند، آنها در واقع خدمات، سیاست‌ها و مشکلات «بیماری» هستند، واضح است که پزشکان با بیماری سروکار دارند، اما اکثر کادر درمان در بیشتر دوران شغلی خود نیز چنین هستند؛ بنابراین، در مجموع، پزشکی و مشاغل «بهداشتی»، «رشته‌های بیماری» هستند.^۳
۳. کلیشه‌های منفی کادر درمان، آنها را مغزور و با دستمزد بیش از حد می داند و برخی در واقعیت بیکفایت هستند و یکی دو نفر قاتل زنجیره‌ای بوده‌اند؛ اما دکترها واقعاً دشمن

سایر رشته‌های بیماری‌ها و جامعه‌شناسان یا بیماران نیستند، و گرایش به تفسیر آنها (از هر تخصصی که باشد) کمک چندانی به مقابله با دشمن واقعی - بیماری و رنج - نمی‌کند.^۴ جامعه شناسی آنقدرها هم که به نظر می‌رسد احمقانه نیست: علیرغم شهرتش، اصطلاحات، «چرخش پست مدرن» و لباس پوشیدن بسیاری از طرفداران آن؛ می‌تواند و باید نه تنها یک رشته شکاک، بلکه یک رشته کاربردی با اهمیت با دلیل وجودی بهبود واقعیت انسانی، باشد.

^۵. انسان‌ها در جامعه ای در حال جهانی شدن زندگی می‌کنند، تحت تأثیر آن هستند و با آن تعامل دارند. جامعه جهانی به عنوان پیوندهای مقابل فرهنگی، اقتصادی و بوم‌شناسخی، اگر تگوییم وابستگی مقابل، همه گروه‌های انسانی تعریف می‌شود. بنابراین، سلامت - بیماری فقط یک موضوع محلی نیست، بلکه یک موضوع اجتماعی جهانی است.

ما در مورد آشنگ‌های بیان و چگونه حل کردن آن مطلع هستیم. هیچ بهانه ای برای اقدام نکردن وجود ندارد. همانطور که پیتر سینگر^۱ (۲۰۰۴)، اخلاق‌شناس فلسفی و اسلامی زیژک^۲ (۲۰۰۸) جامعه‌شناس انقلابی اعلام می‌کنند: در «نیایی از نسل‌کشی‌ها، بوم‌کشی‌ها، قحطی‌ها، وحشت‌ها و بیماری‌ها، هیچ تماشاجی بی‌گناهی وجود ندارد. دانشمندان علوم اجتماعی و رشته‌های بیماری وظیفه اخلاقی دارند که از طریق اقدام جمعی به تبیین سلامت/بیماری پرداخته و به صورت انسانی و جمعی به آن رسیدگی کنند.

قالب بندی

بنابراین، موضوع این کتاب بازنگری آنچه که از نظر جامعه شناسخی در مورد سلامت/بیماری می‌دانیم و عمل کردن بر اساس آن دانش جامعه شناسخی است.

از اواسط دهه ۱۹۸۰، من جامعه شناسی (کاربردی در مورد بیماری، جنون و قتل) را به پزشکان، پرستاران، ماماهایا، بازدیدکنندگان بهداشت، مددکاران اجتماعی، فیزیوتراپیست‌ها، رادیوگرافی‌ها، کاردیولانگران، روانشناسان، داروسازان و شنواهی شناسان و همچنین برای دانشجویان جامعه شناسی، سیاست اجتماعی، جرم شناسی، آموزش، حقوق، شیمی، فیزیک و ریاضیات تدریس کرده‌ام. اما آسان نبوده است

^۱ Peter Singer

^۲ Slavoj Zizek

در نتیجه این تجربه تدریس طولانی و آزمایشی، از میان فهرست گسترده‌ای از احتمالات، موضوعاتی را برای محتوای این کتاب انتخاب کرده‌ام که به خوبی در جامعه شناسی پرورش یافته‌اند، موضوعی هستند، یا دانشجویان آن‌ها را بیشتر مرتبط می‌دانند. نقطه شروع برای شناخت دقیق از هر رشته باید «ابزار» آن باشد. شیمیدان در مورد جداول تناوبی و نحوه ساختن چتری‌های کوچک در آزمایشگاه، فیزیکدان در مورد قوانین جرم و حرکت و همچنین در مورد انفجار بزرگ، ریاضیدان در مورد فرمول‌های هندسی و جبری و همچنین نحوه پر کردن تخته سیاه با اعداد و فیزیولوژیست در مورد آناتومی و فیزیولوژی اندام‌ها، ملکول‌ها و DNA و همچنین نحوه تشریح قورباغه‌ها می‌آموزد. جامعه شناس باید در مورد دیدگاه‌ها (نظريه‌ها، مفاهيم و روش‌های تحقیق) که می‌تواند به عنوان چاقوی جراحی ادراکی برای بریدن جرقه‌های خرد متعارف استفاده شود، بیاموزد. چنین یادگیری هرگز آسان نیست. جهل آشکار می‌شود، پیش فرض‌ها مورد مناقشه قرار می‌گیرد و ایده‌های ناآشنا و دشوار ارائه می‌شود. از مبارزه و ناراحتی ناشی از تفکر نمی‌توان اجتناب کرد. در علوم اجتماعی نیز نمی‌توان کار خواندن، دسزده را انجام داد. علاوه بر این، در حالی که سعی می‌کنم لغت‌های تخصصی را محدود کنم و هدفمند سفاسازی باشد، قصد ندارم ایده‌ها یا زبان دشوار را «گنگ» کنم (على رغم اینکه بسیاری از دانشجویان از هنر خواستند این کار را انجام دهم). در حال حاضر در دانشگاه‌ها احمق کنندگی بیش از حد وجود دارد و کتاب‌های گنگ فراوانی که حاوی نمودارهای ساده سازی و تمرین‌های غیرضروری هستند تا بهتر تحریک علاقه‌مندان، از عابران پیاده حمایت کنند. علاوه بر این، از ارجاع بیش از حد اجتناب‌داردهام، زیرا هم برای خواننده حواس‌پرت‌کننده است و هم می‌تواند شوونیسم آکادمیک صرف باشد تا از این ضروری برای اعتبار دانشگاهی، آمار و ارقام نیز به حداقل نگهداشته شده است. زیرا در این عصر اطلاعاتی چنین داده‌هایی به سرعت منسخ می‌شوند (به ویژه در کتاب‌ها) و به راحتی از طریق اینترنت در دسترس هستند. دو سایت اینترنتی قابل دسترسی برای داده‌های آماری در مورد موضوعات تحت پوشش این کتاب، سایت سازمان جهانی بهداشت و سازمان ملل هستند. هرچند هماشتند تمام آمارها، اخطار!

برای آن جامعه شناسان ثبت شده (خوانندگان هدف فرعی)، بیشتر قلمرو تحت پوشش در اینجا آشنا خواهد بود. هرچند بازآرایی و بسته‌بندی مرسوم نیست و موضوعاتی وجود دارد که معمولاً در کتاب‌های مقدماتی «جامعه‌شناسی سلامت» پوشش داده نمی‌شوند (مثلًاً فلاکت و قتل). آنچه منحصر به فرد است، لحن خصمانه نسبت به مافقه‌های شغلی من است. من در گاز گرفتن تامین کنندگان کمک فکری خود بطور بی‌بدیل بی‌حیا هستم. من آنقدر واقع بین هستم که بدانم هر نشانی که بگذارم

چیزی بیش از نیش پشه ای در سپاه جامعه شناسی نخواهد بود. اما گاهی اوقات نیش کوچک یک پشه می‌تواند باعث شود بدن نیش خورده خود را جابجا کند.

پیشنهاداتی برای مطالعه بیشتر در پایان هر فصل آورده شده است. علاوه بر این، هر فصل همچنین حاوی مواد تحویلی برای عمل است - بدون عمل، تکرر (و گاز گرفتن) به هدر می‌رود. اینها فقط پیشنهادات من است. آنچه از نظر اخلاقی مهم است، انجام اقداماتی است که به نفع سلامت یک یا چند انسان باشد، بنابراین، قبل از هر اقدامی، باید بررسی هایی انجام شود که تا سر حد امکان اطمینان حاصل شود که هر کاری که انجام می‌دهید مولد است و مضر نیست. لازم نیست یک ژست بزرگ باشد. پولی که به آژانس‌های خیریه داده می‌شود ممکن است بیشتر صرف بوروکراسی، کفرانس در هتل‌های پنج ستاره و خودروهای شاسی بلند چهار چرخ متحرک جدید شود تا درد و رنج واقعی انسان. گذراندن یک سان فاصله یا وقهه شغلی و سفر با جامبو جت به دهکده‌ای دور برای ساخت توالت یا آموزش زبان انگلیسی، سزینه‌های بیشتری نسبت به نفع برای کره زمین و بشريت دارد. من از شما خواهش می‌کنم که تحقیق کنید. به عنوان مثال (و این می‌تواند اولین قدم شما به سمت اقدام اخلاقی باشد)، به سرویس جوانان^۱، سی (موجود در DAB و اینترنت) گوش دهید و در مورد آنچه در جامعه جهانی اتفاق می‌افتد بیاموزید و در گفتگوها و بحث‌های جهانی بی‌سی شرکت کنید. اگر می‌توانید، با گیرنده‌گان احتمالی خواه مشورت کنید. زمانی که من و شریک زندگیم در سال ۲۰۰۳ از زامبیا بازدید کردیم، آنچه بسیاری از کوئندی^۲ که ملاقات کردیم و والدینشان گفتند به آن نیاز دارند مداد بود. مداد به جوانان این فرصت را می‌داد که مصیل کنند. من همیشه هر زمان که از آفریقا بازدید می‌کنم، مداد به همراه دارم، اگرچه در مورد چیزهایی که می‌تواند در زندگی مردم تفاوت واقعی ایجاد کند، پذیرای نظرات و بینش‌های مداد‌سمازنده دیگر نیز هم.

فصل اول - جامعه شناسی: خیال پردازی جامعه شناختی در نظر گرفته شده است. این رویکرد کلی است که توسط جامعه شناسان برای درک جهان مورد استفاده قرار می‌گیرد که برای مثال از علم پژوهشی یا بودیسم قابل تمايز است. سپس مروری بر چهار دیدگاه کلیدی جامعه شناختی ارائه می‌شود: ساختارگرایی^۳، تعامل گرایی^۴، ساخت گرایی^۵ (پسا مدرنیسم)، و واقع گرایی^۶.

¹ Structuralism

² Interactionism

³ Constructionism

⁴ Realism

فصل ۲ - سلامت: تعاریف رقیب سلامت/بیماری مورد بررسی قرار می‌گیرند (همانطور که ارزش نان سبوس دار و اهمیت کرست). بیماری عینی^۱ (پزشکی-علمی) با ناخوشی ذهنی^۲ (معانی فردگرا) مقایسه می‌شود. سپس اینها با مفهوم ناخوشی اجتماعی (استعاره، پلیدی، نابرابری) مقایسه می‌شود.

فصل ۳ - علم: گسترش فرهنگی علم (علم گرایی) قابل توجه است و علم زیربنای دانش و عملکرد پزشکی (و به طور فزاینده سایر رشته های بیماری) است. اما علم و در نتیجه پزشکی چقدر قوی است؟ علاوه بر این، چالش برتری معرفتی از سوی رقبای روغن مار پزشکی چقدر قوی است؟

فصل ۴ - قدرت: قدرت در محیط‌های مراقبت - بیماری، «فیل در اتاق» است - علی‌رغم آشکار بودن آن، بیماران، درمانگران و سیاست‌گذاران یا وجود آن را نادیده می‌گیرند یا معنا و دلالت آن را قالب دهی مجدد می‌کنند. بک راه بادوام که در آن پزشکی (و پرستاری و داروسازی) به عنوان یک آژانس قدرتمند کنترل اجتماعی عمل کند، نقش مریض است. علاوه بر این، قدرت حرفه ای بیش از هو رشته بیماری دیگر، در مواردی که علت، مرگبار دارد، توسط پزشکی اعمال می‌شود.

فصل ۵ - پزشکی سازی: یکی از دیدگاه‌های نظریه‌هایی که از جامعه شناسی برخاسته است، نظریه پزشکی شدن^۳ است. حتی پزشکان نیز تأثیر اولانکنده استفاده بیش از حد از مداخلات پزشکی در زندگی مردم را پذیرفتند: یاتروژن، هرچند پزشک سازی بعنوان کنایه ای همه شمول به سلامت گرایی فراگیر و سلامت روانی مبدل شده است.

فصل ششم - جنون: رتبه‌های جنون در جامعه جهانی به شدت در حال افزایش است. اما جنون چیست و مجنون‌ها چه کسانی هستند؟ آیا جنون پزشکی یک اختلال مسموع ناشی از کمبودهای شخصی (روانی و بیولوژیکی) است یا یک انحراف که برای کنترل اجتماعی پزشکی نیاز دارد؟ آیا جنون اجتماعی، نه جنون شخصی، مهم‌ترین «بیماری» جامعه جهانی است؟

فصل هفتم - فلاکت: فلاکت یا بدبهختی پزشکی سازی شده است و خوبی‌به کالایی سودآور تبدیل شده است. اما تأمین خوبی‌به، بر اساس مطالعات راهبه‌ها، رکنوم‌ها، و زاغه‌ها و احترام به کشورهایی مانند بوتان و ایسلند و همچنین فضای مجازی، غیرعملی و در نتیجه احمقانه است. علاوه بر این، تلاش برای بهبود بدبهختی از طریق پول، دارو یا روان درمانی هم نادرست و هم غیراخلاقی است.

فصل هشتم - رابطه جنسی: سکس بخشی از انسان بودن است. همچنین بخشی از مراقبت از بیماری و پیشگیری از بیماری است. بعلاوه، پزشکان و پرستاران دارای هویت جنسی (احتمالاً غیر

¹ Objective Disease

² Subjective Illness

³ Medicalisation

قابل توجیه) هستند. بیماران نیازهای جنسی دارند (اکثراً ارضا نمی‌شوند). زیست‌شناسان و جامعه‌شناسی در مورد رابطه جنسی حرف‌های زیادی برای کفتن دارند (که بعضی از آنها احمقانه است). هرچند درمانگران بیماری - مراقبت، بیماران، زیست‌شناسان و جامعه‌شناسان می‌توانند از «حکمت فاحشه‌ها» چیزهای زیادی بیاموزند.

فصل نهم - مرگ: همه خواهند مرد. مرگ اجتماعی به این اشاره دارد که چگونه موقعیت اجتماعی و موقعیت جغرافیایی فرد مورد نظر بر چگونگی و زمان وقوع مرگ تأثیر می‌گذارد و چگونه مرگ و مردن را درک می‌کنند. هرچند به دلیل جهانی شدن، تمایل به همگونی ادراکی و اداری در مورد مرگ و مردن، و تجربه بی‌امان مرگ مجازی وجود دارد.

نتیجه‌گیری: خاصه‌ای از مضامین و پیام‌های اساسی کتاب ارائه شده است. اقدامات پیشنهادی برای مرتب کردن آسپتگی بیماری‌های جهانی جمع آوری شده است. به دنبال ایجاد نزدیکی بین رشتۀ‌های بیماری و دانش‌مندان علوم اجتماعی است. یک قرارداد اجتماعی جدید برای سلامت/بیماری جهانی ارائه شده است.

پانویس‌ها:

ⁱ سوشیو-توادل (Socio-twaddle) معادل جامعه‌شناختی (Socioculture) روانی (بیهم‌سازی) بی‌معنی مفاهیم عامیانه درباره عملکرد انسان) در روان‌شناسی و روان‌درمانی است. جامعه‌شناسان از مله خود من، اجبار و سواس‌گونه ای برای ابداع «ایسم» و «ایست» داریم - آنها/ما «ازارگوئیست» های برجسته ای هستیم - بیماری - بانی «ازارگوئیسم» را گسترش می‌دهد. ⁱⁱ اصطلاح «عملکرد انسانی» از جامعه‌شناس اروینگ گافمن (۱۹۵۹) اقتبس شده است. اشاره گافمن به «درام» زندگی اجتماعی بود که در آن انسان‌ها نقش‌های متعدد خود را اینجا می‌کنند. در اینجا من به همه چیزهایی اشاره می‌کنم که انسان‌ها را انسان می‌کند، اتفاقات، اعمال و اسسات آنها.

ⁱⁱⁱ سردرگمی در مورد اصطلاحات «واقعی»، «رئالیست»، «رئالیسم»، «واقعیت» اجتناب ناپذیر است زیرا این اصطلاحات در زبان روزمره و همچنین توسط جامعه‌شناسان استفاده می‌شود. نه افراد عادی و نه دانشگاهی نمی‌توانند صلاحیت قضایی خود را در مورد این شرایط ادعا کنند. من سعی کردم در اینجا منظورم از «رئالیسم یا واقع گرایی» را تعریف کنم و در ادامه در فصل ۱، اما بدون شک منسجم نبودم و در نتیجه بر سردرگمی افزودم.

^{iv} چه پژوهش در بیمارستان کار کند و چه در جامعه، این چنین است. به نظر می‌رسد که مامایی و زنان بر زایمان «سالم» تصریک دارند. با این حال، از آنجایی که زایمان در غرب پژوهشی سازی شده است، مامایی و زنان رشتۀ‌های «بیماری» هستند. درمانگران پژوهشی و پرستاری که مایه کوبی و واکسیناسیون انجام می‌دهند نیز در گروه «بیماری» قرار می‌گیرند. این اقدامات به جای افزایش سلامتی، پیشگیری کننده از بیماری است. بنابراین، این پژوهشکان از فلسفه و قوانین بیماری پیروی می‌کنند.